

A devizafinanszírozás megfelelési mutató (DMM) szabályozásának felülvizsgálata

Az MNB a pénzügyi rendszer stabilitásának erősítése érdekében rendeletet alkotott a banki likviditási mutatókra vonatkozóan. A felülvizsgált devizafinanszírozás megfelelési mutató (DMM) és annak fokozatosan szigorodó szintje biztosítja a bankrendszer devizapozícióbeli lejáratú eltéréseinek javítását, a likviditási rendszerkockázatok mérséklődését, valamint a pénzügyi rendszer ellenálló képességének további növelését is. Az intézkedés a pénzügyi rendszer stabilitásának erősítése mellett csökkenti a jegybank devizatartalék tartási kötelezettségeit, és így az ebből fakadó költségeit is. Szakmai háttéranyagunk röviden áttekinti a DMM korábbi szabályozási keretrendszerét, a bevezetés óta felhalmozott tapasztalatokat, valamint a felülvizsgált mutató legfontosabb változásait.

1. BEVEZETÉS

A pénzügyi válság során a magyar gazdaság külső sérülékenységéhez jelentős mértékben hozzájárult a hazai pénzügyi közvetítőrendszer rövid lejáratú deviza adóssága. A magánszektor és ezen belül is a háztartások válság előtti években tapasztalható devizában való túlzott eladósodása és az azzal összefüggő banki finanszírozási gyakorlat a bankrendszer mérlegében jelentős lejáratú és devizális eltérést okozott. Ez a makroprudenciális szempontból kedvezőtlen folyamat a válságban sem mérséklődött, hiszen a bankok – részben jövedelmezőségi okokból – egyre rövidebb futamidejű instrumentumokkal (köztük rövid deviza swapokkal) biztosították devizaszükségüket. A bankrendszerben megfigyelhető rövid devizaforrások magas aránya nemcsak a megújítási kockázatok miatt jelentett komoly stabilitási problémát, hanem jelentős mértékben növelte az ország devizatartalék szükségletét is. A növekvő devizatartalék tartásának költsége pedig a jegybanki eredményen keresztül végeredményben az államháztartást terhelte.

A rendszerszintű likviditási kockázatok mérséklése érdekében Magyarországon 2012 júliusától bevezetésre került a devizafinanszírozási megfelelési mutató (DMM), amely előírta, hogy a bankoknak hosszú lejáratú devizaeszközök meghatározott hányadát stabil devizaforrással kell fedezniük. A bevezetés óta eltelt időszak tapasztalatai azonban azt mutatták, hogy a korábbi szabályozás a külföldi források rövidülése tekintetében a romló tendenciát ugyan meg tudta állítani, de nem volt képes a bankrendszer devizapozícióbeli lejáratú eltéréseinek számottevő és fokozatos javítására.

A 2013. október 1-jén életbe lépett jegybanktvényben az MNB makroprudenciális hatóságként felhatalmazást kapott arra, hogy a rendszerszintű likviditási kockázatok csökkentése érdekében – a jogszabályi hierarchiában a kormányrendeletekkel egy szinten álló MNB rendelet formájában – szabályozást alkosson. Ezen felhatalmazással élve a jegybank a múltbeli tapasztalatokat figyelembe véve és az érintett piaci szereplőkkel egyeztetve felülvizsgálta a DMM tartalmát, annak elvárt szintjét és a szabályozás alá vont pénzügyi intézmények körét. A mutatóra vonatkozó szabályozás felülvizsgálatának és szigorításának köszönhetően várhatóan erősödik a pénzügyi rendszer ellenálló képessége, tovább mérséklődnek a bankrendszer likviditási kockázatai és csökkenhet a jegybank devizatartalék tartási kötelezettsége is. Az alábbiakban röviden áttekintjük a DMM korábbi szabályozási keretrendszerét, a bevezetés óta felhalmozott tapasztalatokat, valamint a felülvizsgált mutató legfontosabb változásait.

2. A DMM SZABÁLYOZÁSI KERETRENDSZERE

2.1. A mutató tartalma

A devizamegfelelési mutatót a 2011 év végén elfogadott *a hitelintézetek likviditási szintjének meghatározásáról, valamint a devizapozícióbeli lejáratú összhangjának szabályozásáról* szóló 366/2011. (XII.30.)

kormányrendelet definiálta. A szabályozás szerint a DMM az egyes intézmények devizaeszközeihez igazodva vár el megfelelő mennyiségű stabil devizaforrás tartását.

A mutató számlálójában a rendelkezésre álló stabil források között teljes egészében figyelembe vehető minden olyan devizaforrás, aminek a hátralevő futamideje hosszabb egy évnél. Emellett kisebb súllyal ugyan, de beszámíthatóak az egy éven belül lejáró források közül a háztartási és KKV devizabetétek, illetve a nem pénzügyi vállalatoktól származó devizaforrások. Az egy éven belül lejáró, pénzügyi intézményektől származó devizaforrások viszont nem szerepelnek a mutatóban stabil forrásként, mivel azok megújítása korántsem biztos egy pénzügyi stresszhelyzetben. Figyelembe véve azt a sajátosságot, hogy a hazai bankok a devizalikviditást nemcsak mérlegen belüli forrás segítségével biztosíthatják, hanem a mérlegen belüli forintforrások felhasználásával mérlegen kívüli eszközökkel is, a mutató stabil „devizaforrásként” figyelembe veszi az egy éven túli, forinttal szembeni devizaswapok nettó állományát is.

A mutató nevezőjében az egy éven túl lejáró, nem likvid devizaeszközöket a szabályozás 100 százalékos súllyal veszi figyelembe (pl.: lakossági deviza jelzáloghitelek). Az eszközök likviditásának növekedésével párhuzamosan csökken az eszközök súlya, azaz egyre kisebb mértékben kell ezen eszközök mögé stabil devizaforrást biztosítani. A nagyon likvid, vagy rövid lejáratú devizaeszközöket pedig nem szükséges stabil devizaforrással finanszírozni.¹

A mutató számítása:

$$DMM = \frac{\text{Stabilnak minősített devizaforrások} + 1 \text{ éven túli lejáratú nettó devizaswapállomány}}{\text{Finanszírozott stabil devizaeszközök és függő devizakötelezettségek}}$$

A hazánkban bevezetett DMM a Bázeli Bizottság által a Bazel III szabályozási csomag részeként a likviditási kockázatok csökkentése érdekében javasolt stabil forrás ellátottsági mutató (NSFR, Net Stable Funding Requirement) koncepcióján alapul. A bankok lejáratú eltérését szabályozó NSFR mutatótól eltérve azonban a DMM számítási módszertana számos ponton specifikus a tekintetben, hogy a mutató jobban figyelembe veszi a hazai bankrendszer finanszírozási sajátosságait (pl. a hosszú deviza swapok figyelembe vétele).

2.2. A mutató hatálya és minimálisan elvárt szintje

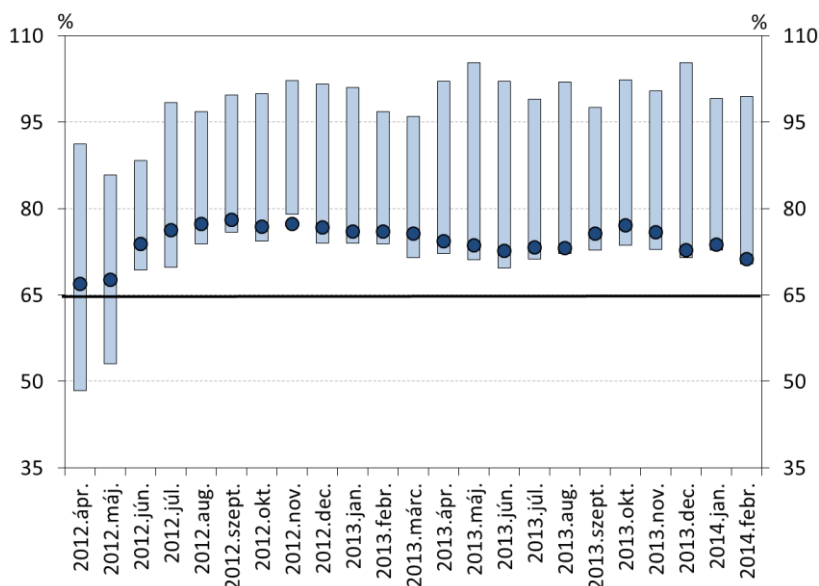
A DMM hatálya általános jelleggel a részvénytársasági formában működő hitelintézetekre vonatkozik. A hazai szempontból speciális feladatot ellátó hitelintézetekre (MFB, Eximbank, Keler), illetve a lakástakarék pénztárakra azonban nem terjed ki a szabályozás. A 2012. július 1-jétől hatályos szabályozás szerint a DMM minimálisan levárt szintje 65%, azaz a hazai bankoknak a mérlegükben lévő hosszú devizaeszközöket legalább 65%-ban stabil deviza forrásokból kell finanszírozniuk.

3. A DMM BEVEZETÉSE ÓTA ELTELT IDŐSZAK TANULSÁGAI

Az elmúlt időszak adatai alapján megállapítható, hogy a 2012. július 1-jével bevezetett mutatóra vonatkozó alkalmazkodási folyamat bankrendszeri szinten lezárult. A lejáratú és devizális eltérés további növekedése megállt, a kezdeti néhány hónapos időszakot leszámítva a kötelezett hitelintézetek túlnyomó többsége folyamatosan teljesítette a szabályozói előírásokat. A javuló tendenciában azonban 2013 elejétől némi korrekciót lehetett megfigyelni: a 2014. február végi adatok alapján a bankrendszer átlagos DMM-je 71% volt, ami bár jelentősen meghaladta a 65%-os szabályozói minimum szintet, de a 2012. nyár végi csúcshoz (78%) képest közel 7 százalékponttal volt alacsonyabb.

¹ A mutató részletes módszertana kapcsán lásd *a hitelintézetek likviditási szintjének meghatározásáról, valamint a devizapozícióbeli lejáratú összhangjának szabályozásáról* szóló 366/2011. (XII.30.) kormányrendeletet.

1. ábra: A bankrendszer DMM megfelelésének alakulása

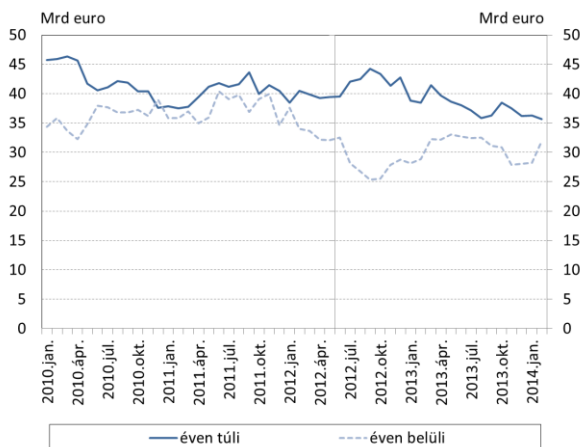

Forrás: MNB

Megjegyzés: Az ábrán az átlagot, az interkvartilis eloszlást és az elvárt szintet jelöltük.

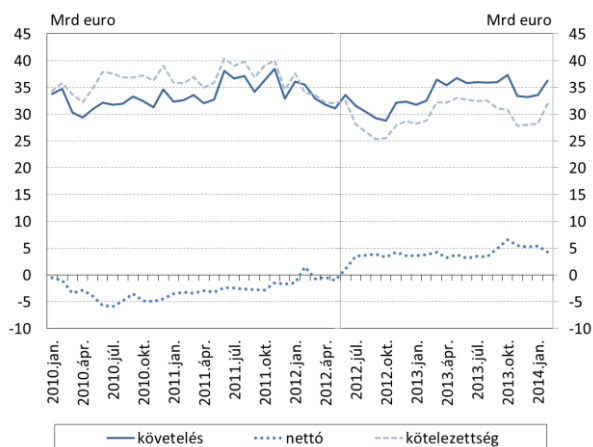
A DMM-re vonatkozó előírással a szabályozás a banki devizaforrásokat a hosszabb lejáratok irányába próbálta terelni. Az adatok alapján látható, hogy a DMM hatályba lépése előtti alkalmazkodási szakaszban az éven belül lejáró kötelezettségek² jelentősen csökkentek (2. ábra).³ Ebben az időszakban a bankok elsősorban – nem csak lakossági ügyfelekre kiterjedő – betétgyűjtéssel és éven túli lejáratú deviza swap-ok kötésével javították a megfelelésüket. Eszköz oldalon a lakossági jelzálog-fedezetű és a rövid lejáratú vállalati hitelek csökkenése emelte a mutatót.

2. ábra: Bankszektor devizakötelezettségei

Forrás: MNB

3. ábra: A bankrendszer forinttal szembeni nettó pozíciója

Forrás: MNB

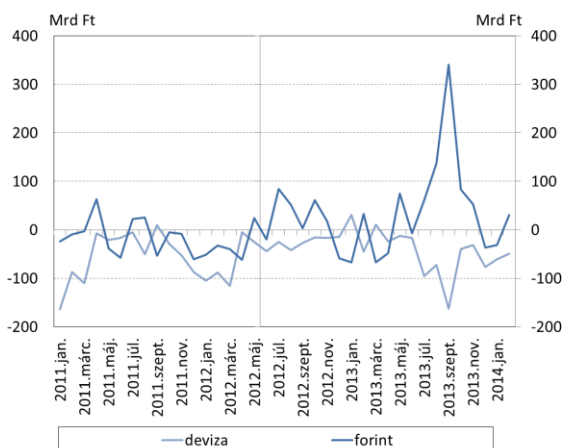
A DMM bevezetésekor kockázatot hordozott magában az, hogy a bankok a hosszú devizahitelezés visszafogásával alkalmazkodnak az új szabályozáshoz. A lakosság esetén egy erősebb kormányzati szabályozás következtében teljesen leállt a hosszú (jelzálog alapú) devizahitelek nyújtása, ami egy igen kedvező fejlemény.

² A kötelezettségek mind a mérlegen belüli, mind a mérlegen kívüli tételeket tartalmazzák. Nem tartalmazzák viszont az ügyfélbetéteket, melyeket a nagy megújítási ráta miatt hosszú forrásnak tekintünk.

³ Ebben az alkalmazkodásban segítettek az MNB által a végtörlesztés során kiírt swap tenderek is.

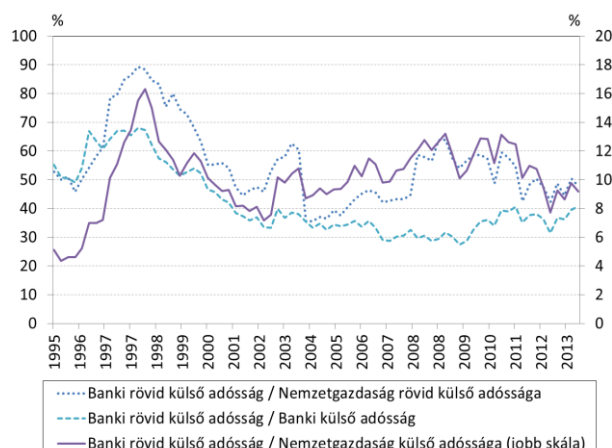
A vállalati devizahitelfolyósítást a DMM 2012-es alacsony szinten való bevezetése szektorszinten érdemileg nem érintette, a devizahitelek leépülése a gazdasági folyamatokkal összhangban alakult (4. ábra). A szigorodó DMM szabályozás a jövőben is a forinthitelezést fogja a devizahitelezéssel szemben előnybe helyezni, ezzel is támogatva a Növekedési Hitelprogram sikerét. Mindez segít a vállalati hitelezés egészségesebb szerkezetének kialakulását.

4. ábra: Vállalati nettó flow (hitelfolyósítás – törlesztés)

Forrás: MNB

5. ábra: Bankrendszer rövid lejáratú bruttó külső adósságának alakulása

Forrás: MNB.

Megjegyzés: A lejáratig ténylegesen hátralévő idő alapján.

Összefoglalva az elmúlt időszak tapasztalatait megállapítható, hogy a DMM bevezetésével a finanszírozási szerkezettel és piaci kockázatokkal kapcsolatos problémák csak részben oldódtak meg. A fizetési mérleg statisztika alapján látható, hogy az elmúlt években megfigyelhető jelentős banki adóssagleépítés ellenére a bankrendszer rövid lejáratú bruttó külső adóssága (mérlegen belüli adósság) a nemzetgazdaság rövid lejáratú bruttó külső adósságára vetítve még mindig jelentős (5. ábra). Az eszköz oldalról látható csökkenést ugyanis a bankok jellemzően nem a rövid és mérlegen kívüli pozícióik zárására használták fel, hanem a hosszú devizaforrások lassú csökkenése a jellemző. A mérlegen belüli nyitott devizapozíció így nem zárul kellő mértékben, ezért a swappiacra való ráutaltság magas marad, illetve a bankszektor rövid lejáratú deviza kötelezettségei sem csökkennek. Mivel a DMM bevezetésével a devizalikviditási kockázatok csökkentek ugyan, de még mindig jelentősek, ezért a további csökkentés érdekében indokolt a szabályozás felülvizsgálata, illetve esetleges szigorítása.

4. A DMM SZABÁLYOZÁS FELÜLVIZSGÁLATA

A bevezetés óta eltelt időszak tapasztalatai azt mutatták, hogy a korábbi szabályozás a külföldi források rövidülése tekintetében a romló tendenciát meg tudta állítani, de nem volt képes a bankrendszer devizapozícióbeli lejáratú eltéréseinek számottevő és fokozatos javítására. A 2013. október 1-jén életbe lépett új jegybanktörvényben az MNB makroprudenciális hatóságként felhatalmazást kapott arra, hogy a rendszerszintű likviditási kockázatok csökkentése érdekében szabályozást alkosson. Ennek megfelelően a jegybank a múltbéli tapasztalatokat figyelembe véve és az érintett piaci szereplőkkel egyeztetve felülvizsgálta a mutató tartalmát, annak elvárt szintjét és a szabályozás alá vont pénzügyi intézmények körét.

4.1. Tartalmi változások

A felülvizsgálat három fontos, a nemzetközi szabályozási irányokkal konzisztens, közgazdasági megfontolásból is indokolt tartalmi változást eredményez: a stabil forrás szükséglet számításánál a módszertan a bruttóról a nettó szemléletre tér át (1); a betétek megbontásra kerülnek stabil és kevésbé stabil betétekre, és a korábbi, a

betétekre egységesen jellemző 80%-os súly helyett a stabil betétek esetén 90%-os, a kevésbé stabil betétek esetén pedig az eddigi 80%-os súly alkalmazandó (2); végül a devizában denominált vagyoni érdekeltségek 100%-os súlya 0%-ra mérséklődik (3).

4.1.1. Eszközök nettó módon történő figyelembevétele

Míg a bázeli ajánlás az NSFR mutató esetében a stabil forrás-szükségletet a nettó eszközök alapján állapítja meg, addig a 2012 júliusától hatályos magyar DMM szabályozás az eszközöket bruttó módon veszi figyelembe. A követelés értékvesztett részét pénzügyi értelemben azonban nem indokolt fedezni árfolyamkockázat ellen, így a bruttó megközelítés felülvizsgálata erősen megfontolandó. Az értékvesztéssel fedezett rész (a „leírt” állomány) az eredményen keresztül megjelenik a tőkében is, így a mutató jelenlegi formájában bünteti a prudens (a követelést valós piaci értéken nyilvántartó) bankokat. Az eszközök nettó módon való figyelembe vétele a mutatóban tehát elsősorban az NSFR-hez történő közeledés és az értékvesztés megképzésére történő ösztönzés miatt indokolt.

	Előnyök	Hátrányok
	<ul style="list-style-type: none"> Módszertani közelítés a bázeli javaslatban szereplő NSFR-hez A bankok ösztönzése a veszteségek feltárására, hiszen az értékvesztés képzéssel javítható a DMM A bankok túlnyomó részének, de különösen a jelentős értékevesztés-fedezettséget elérő hitelintézetek számára kedvező a finanszírozandó eszközök csökkenésén keresztül 	<ul style="list-style-type: none"> Az értékvesztés ciklikussága a DMM szintjében is okozhat ciklikusságot Az értékvesztés hátralévő futamidő szerinti megbontása jelenleg nem áll rendelkezésre, ami banki oldalról informatikai fejlesztést igényelhet.
HATÁS	<ul style="list-style-type: none"> A DMM szintjére pozitív hatással lenne a finanszírozandó eszközök csökkenésén keresztül A változtatás minden szereplőt érintene, de különösen a magasabb értékvesztéssel való fedezettséget elérő bankok számára jelentene könnyítést, ezáltal is ösztönözve az értékvesztés képzést. 	

4.1.2. Stabil/nem stabil betétek megbontása

A 2012-től hatályos DMM szabályozásban nincs lehetőség a betétek ilyen szempontú szegmentációjára és egységesen 80%-os súlyt kell alkalmazni ezen forrásoknál. A nemzetközi szabályozásban bevezetendő új likviditási mutatók (LCR, NSFR) esetében azonban fontos szerepe van a stabil és nem stabil betétek megbontásának, mely szegmentálásra a hazai hitelintézeteknek képessé kell válniuk a jövőben. Ezen szabályozási iránnyal összhangban a felülvizsgált mutató lehetővé teszi, hogy a stabil betétek és a kevésbé stabil betétek elkülönüljenek, és ennek megfelelően eltérő súllyal szerepeljenek: 90% a stabil és 80% a kevésbé stabil betétek esetében.⁴

	Előnyök	Hátrányok
	<ul style="list-style-type: none"> Közelítés a bázeli ajánlásokban szereplő NSFR-hez Kényszerítő erővel hat a bankokra, hogy jobban szegmentálják betéteiket, ezáltal pontosabb képet kaphatunk a bankok forrásszerkezetéről 	<ul style="list-style-type: none"> A helyszíni vizsgálaton kívül nehézkes lehet a szegmentáció helyességének ellenőrzése
HATÁS	<ul style="list-style-type: none"> A hitelintézetek számára pozitív hatással lenne a rendelkezésre álló stabil források emelkedésén keresztül 	

⁴ 2014 januárjában a Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) egy konzultációs anyagot hozott nyilvánosságra az NSFR módszertan felülvizsgálata kapcsán, amely ezektől eltérő faktorokat irányoz elő a stabil és kevésbé stabil betétek esetében. Az ajánlás azonban korántsem tekinthető véglegesnek, így ezeket csak a DMM következő felülvizsgálata során érdemes majd figyelembe venni.

4.1.3. Vagyoni érdekeltségek súlyának csökkentése

A vagyoni érdekeltségek figyelembe vétele tekintetében a szabályozás nem teljesen zárt. Ezen deviza befektetések finanszírozási forrása jellemzően a saját tőke, amely azonban nem része a DMM-nek, mivel jellemzően nem devizában denominált. Így tehát az a helyzet áll elő, hogy az adott eszköz része a mutatónak, az azt rendszerint megfelelő módon⁵ finanszírozó forrás viszont nem. A konzisztencia megteremtése érdekében indokolt a devizában denominált vagyoni érdekeltségek súlyának mérséklése, a súly 100%-ról 0%-ra csökkentése.

	Előnyök	Hátrányok
HATÁS	<ul style="list-style-type: none">Nem kapcsolódik hozzá tényleges devizaszükséglet/finanszírozás<i>Csökkenti a finanszírozandó devizaeszközöket. A hatás csak néhány bankra koncentrálódik, a legtöbb bankot csupán elhanyagolható mértékben érinti.</i>	<ul style="list-style-type: none">Kissé torzíthatja a mutatót a jelentős vagyoni érdekeltségekkel rendelkező intézmények esetében

4.2. A szabályozás hatálya alá vont intézmények körének kiterjesztése

A DMM felülvizsgálata kapcsán végbement szakmai egyeztetések nyomán felmerült, hogy a formálódó szabályozás hatályát a fióktelepek jelentős rövid külföldi forrás-állományából kiindulva pénzügyi stabilitási szempontból indokolt lenne kiterjeszteni a fióktelepi formában működő hitelintézetekre is. A CRD IV/CRR makroprudenciális szempontból erős felhatalmazást ad arra, hogy a pénzügyi stabilitás védelme érdekében szigorúbb, az adott tagállam esetében megfelelőnek tartott nemzeti szabályozói intézkedéseket fogadjanak el. Amennyiben egy tagállam esetében makroprudenciális vagy rendszerszintű kockázatok állnak fenn (ez mind a fióktelepeket, mind a leánybankokat érintheti), az adott tagállam illetékes, illetve kijelölt hatóságai számára lehetővé kell tenni, hogy az említett kockázatokat speciális nemzeti makroprudenciális intézkedésekkel kezeljék, ha megítélésük szerint a kockázat ilyen formában történő kezelése hatékonyabb.

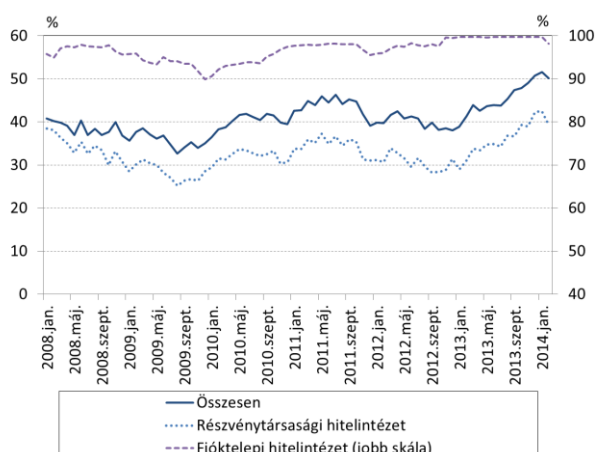
A magyarországi hitelintézeti fióktelepek 2014. február végén 2,9 milliárd euró rövid hátralévő futamidejű külföldi forrással rendelkeztek, ami a teljes hitelintézeti szektor rövid külső adósságának (8,1 milliárd euró) közel 36%-át jelenti. Ez jelentős növekedés a 2009-es 25%-os arányhoz képest, aminek háttérében az áll, hogy a leányvállalati formában működő külföldi tulajdonú bankokkal ellentétben a fióktelepek rövid külföldi forrásaikat lényegesen kisebb mértékben csökkentették a válság óta. A fióktelepek külső forrásainak 95-100%-a jellemzően rövid lejáratú, így relatíve kis méretük ellenére számottevően növelik az ország devizatartalék-igényét.

A fióktelepek a rövid lejáratú forrásaikat átlagosan valamivel hosszabb lejáraton helyezik ki: éven belüli forrásaik 30%-a finanszíroz éven túli eszközöket, illetve az éven belüli eszközeik is átlagosan hosszabb futamidejűek az éven belüli forrásoknál.⁶ Vagyis rövid külső forrásaiknak csak egy részéhez tapad magas megújítási kockázat. Ezt részben az magyarázhatja, hogy a fióktelepek esetében az egyedi, önálló forrásoldali likviditási kockázatok nem értelmezhetők, ezért számukra nincs jelentősége az anyabanki központtól kapott források lejáratának, és eddig a rövid külső devizaforrások használatát ellenőrző makroprudenciális előírás (felülvizsgált DMM) sem vonatkozott rájuk.

⁵ Az adott eszköz (vagyoni érdekeltség) és az ezt finanszírozó forrás (saját tőke) eltérő devizanemű, így a nyitott pozíciót valamilyen módon fedezni szükséges. A hitelintézetek a gyakorlatban ezt a nyitott pozíciót jellemzően többlet saját tőkével fedezik (pl.: 2. pillér keretében).

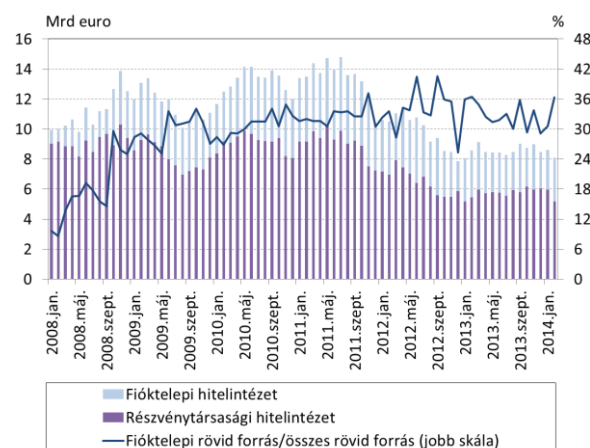
⁶ Fáykiss Péter, Grosz Gabriella, Szigel Gábor (2013): Külföldi bankok fiókosodása – kell-e félnünk tőle?

6. ábra: Rövid külföldi források az összes külföldi forrás arányában (intézménytípusonként)

Forrás: MNB

7. ábra: Eredeti lejárat szerint rövid külső források alakulása intézménytípusonként

Forrás: MNB

A fogadó ország nemzetgazdasági statisztikáiban az ilyen fióktelep-anyabank viszonylatban nyújtott források is beleszámítanak a külső adósságba, és akkor is rontják annak lejárat szerkezetét, ha a valóságban ezeknek a fióktelepi forrásoknak nincs közvetlen megújítási kockázatuk. Ennek alapvetően két oka van: egyrészt az elemzők egy jelentős része a gyakorlatban nem tesz különbséget a rövid külső adósság különböző tényleges megújítási kockázatú elemei között, így a jegybank a devizatartalékok szintjének meghatározásakor a fióktelepek rövid külső adósságát is kénytelen figyelembe venni, vállalván az ehhez kapcsolódó költségeket is; másrészt közvetett megújítási kockázata lehet ezeknek a rövid forrásoknak is, ha a fióktelepek azokat rövid lejáraton hitelezik tovább rezidenseknek, vagyis ha a saját mérlegükön belül nem hajtanak végre lejárat transzformációt (ekkor a megújítási kockázat nem a hitelintézetnél, hanem a rezidens szereplőnél jelentkezik).

A szabályozás hatályának fióktelepekre vonatkozó kiterjesztésével tehát számottevő mértékben erősíthető a bankrendszer pénzügyi stabilitása, mérsékelhető az ország külső sérülékenysége és az ezzel kapcsolatos devizatartalék igény.

Előnyök	Hátrányok
<ul style="list-style-type: none"> A szabályozással számottevően csökkenthető az ország külső sérülékenysége és az ezzel kapcsolatos devizatartalék igény. A szabályozást minél szélesebb körre érdemes kiterjeszteni, a versenysemlegesség biztosítása és az arbitrázs elkerülése érdekében. A szabályozás hatása semleges lenne a működési forma tekintetében (a részvénytársasági hitelintézetek számára nem lenne ösztönző a szabályozói mentesség a fiókteleppé alakulásra). 	<ul style="list-style-type: none"> A fióktelepek esetében az egyedi szintű, önálló forrásoldali likviditási kockázatok kevésbé értelmezhetők Jelentős alkalmazkodási kényszernek tesz ki néhány fióktelepet

4.3. A mutató elvárt minimum szintjének fokozatos emelése

A bankrendszeren belüli deviza lejárat összhang hosszú távú növelése, illetve az ország külső sérülékenységének csökkentése érdekében a korábban kifejtett tartalmi változtatásokon túl a DMM szintjének fokozatos emelése is indokoltá vált. Amint azt a bevezetőben is jeleztük, a mutató bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai azt mutatták, hogy a korábbi szabályozás a külföldi források rövidülése tekintetében a romló tendenciát ugyan meg tudta állítani, de nem volt képes a bankrendszer devizapozícióbeli lejárat eltéréseinek számottevő és fokozatos javítására.

Az új MNB rendeletben ennek megfelelően módosul a DMM elvárt minimum szintje. A jelenleg hatályos 65%-ról 2014. július 1-ével 75%-ra, majd félévente 5 százalékpontonként 100%-ra nő a megfelelési kötelezettség 2017. január 1-ig.

1. táblázat: A DMM elvárt minimum szintjének fokozatos változása

A DMM elvárt minimum szintje 2014. július 1. előtt	A DMM elvárt minimum szintje 2014. július 1. után					
	2014. július	2015. január	2015. július	2016. január	2016. július	2017. január
65%	75%	80%	85%	90%	95%	100%

5. A DMM SZABÁLYOZÁS VÁLTOZÁSÁNAK HATÁSA AZ EGYEDI ÉS SZEKTORÁLIS MEGFELELÉSRE

A DMM egyedi és szektorális megfelelésének vizsgálata hitelintézeti típusonként, vagyis a részvénytársasági formában működő hitelintézetek és a fióktelepek esetében külön-külön indokolt. Az új szabályozás szerinti számítások esetén mind a betétek megbontása, mind a nettósítás miatt csak becsülni lehet a várható megfelelést a banki és fióktelepi adatszolgáltatásokból.

2. táblázat: Hitelintézetek szektorszintű DMM megfelelése (2014. február)

	Megfelelés 2014. július 1. előtt (2014. februári adatokon)		Megfelelés 2014. július 1. után (2014. februári adatokon)	
	Hatályos DMM	Hatályos (65%)	Felülvizsgált DMM	Felülvizsgált (75%)
Részvénytársasági hitelintézetek összesen	71%	megfelel	88%	megfelel
<i>Összes intézmény/Megfelelő intézmény</i>	<i>26/26</i>		<i>26/23</i>	
Fióktelepi hitelintézetek összesen	67%	megfelel	71%	még nem felel meg
<i>Összes intézmény/Megfelelő intézmény</i>	<i>9/5</i>		<i>9/5</i>	

A részvénytársasági hitelintézetek esetében a korábbi módszertan alapján számolt szektorszintű DMM számottevően meghaladja a 2014. július 1. előtt hatályos 65%-os szintet és egyedi banki szinten is minden intézmény megfelel. A tartalmi változtatásoknak köszönhetően lényegesen javulhat a hitelintézetek megfelelése, így szektorszinten és a hitelintézetek túlnyomó többségénél sem jelenthet gondot az első lépésekben tervezett szintemelés. Jelentősebb szektorszintű alkalmazkodási kényszer csupán a meghirdetett szintbeli pálya későbbi szakaszán képzelhető el, azonban addigra az intézmények már fokozatosan elkezdhetik az alkalmazkodást.

A fióktelepek esetében a becsült szektorszintű DMM alig marad el a 2014. július 1. előtt hatályos 65%-os szinttől, viszont az egyedi intézmények megfelelése erőteljesen szór.⁷ A mutató tartalmi változtatásai a fióktelepek esetében csupán minimálisan javítják ezen intézmények megfelelését, így már az első lépésben elvárt szintemelés is jelentősebb alkalmazkodási kényszerrel járhat, mind szektorszinten mind egyedi intézményi szinten.

⁷ A fióktelepek jellegéből fakadóan és az általában specializált tevékenységgel összhangban a hitelintézetekhez hasonló kiegyensúlyozottabb eszköz-forrásszerkezet kevésbé jellemző.

3. táblázat: A hitelintézetek szektorszintű forrásoldali alkalmazkodási szükséglete minden egyéb változatlanságát feltételezve (2014. február)

(Mrd Ft)	75%	80%	85%	90%	95%	100%
Részvénytársasági hitelintézetek	7	38	155	366	591	939
Fióktelepi hitelintézetek	95	106	118	130	148	170
Hitelintézetek összesen	102	145	273	495	739	1 109

Forrás: MNB, saját számítás.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

A DMM bevezetése óta eltelt időszak tapasztalatai azt mutatták, hogy a korábbi szabályozás a külföldi források rövidülése tekintetében a romló tendenciát meg tudta állítani, de nem volt képes a bankrendszer devizapozícióbeli lejárat eltéréseinek számottevő javítására. Az új jegybanktvényben az MNB makroprudenciális hatóságként felhatalmazást kapott arra, hogy a rendszerszintű likviditási kockázatok csökkentése érdekében szabályozást alkosson. Ennek megfelelően a jegybank a múltbeli tapasztalatokat figyelembe véve és az érintett piaci szereplőkkel egyeztetve felülvizsgálta a mutató tartalmát, annak elvárt szintjét és a szabályozás alá vont pénzügyi intézmények körét.

A felülvizsgálat módosította a DMM elvárt minimum szintjét és abban egy fokozatos szigorítást írt elő. A fokozatosan emelkedő minimum szint a felülvizsgálat során felmerült módszertani változások miatt indokolt, ezen kívül segíti a szereplők zökkenőmentes alkalmazkodását a nemzetközi stabil finanszírozási elvárásokhoz. Az elvárt minimum szint felülvizsgálatán túl a szabályozás hatálya a hazánkban aktív bankok mellett kiterjesztésre került a külföldi hitelintézetek magyarországi fióktelepeire is.

A mutatóra vonatkozó szabályozás felülvizsgálatának és szigorításának köszönhetően várhatóan erősödik a pénzügyi rendszer ellenálló képessége, tovább mérséklődnek a bankrendszer likviditási kockázatai és csökkenhet a jegybank devizatartalék tartási kötelezettsége is. Az MNB folyamatosan nyomon követi majd az új MNB rendeletnek való megfelelést, valamint az érintett intézmények alkalmazkodását és azok hatásait. Amennyiben szükséges, makroprudenciális hatóságként gyorsan és hatékonyan reagálhat egy esetlegesen felmerülő újabb rendszerszintű likviditási kockázatra.